

32001L0055

Dziennik Urzędowy L 212 , 07/08/2001 P. 0012 - 0023

Dyrektywa Rady 2001/55/WE

z dnia 20 lipca 2001 r.

w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 63 ust. 2 lit. a) i b),

uwzględniając wniosek Komisji [1],

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego [2],

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego [3],

uwzględniając opinię Komitetu Regionów [4],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Przygotowanie wspólnej polityki azylowej, łącznie ze wspólnymi ustaleniami europejskimi dotyczącymi azylu, jest integralną częścią celu Unii Europejskiej, jakim jest ustanowienie i systematyczne powiększanie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, otwartej dla wszystkich tych, których okoliczności zmuszają do poszukiwania na drodze prawnej ochrony w Unii Europejskiej.

(2) Przypadki masowego napływu wysiedleńców, którzy nie mogą wrócić do swojego państwa pochodzenia, stają się w ostatnich latach w Europie coraz powszechniejsze. W takich przypadkach może okazać się, iż konieczne jest ustanowienie szczególnych procedur działań, których celem będzie zaoferowanie natychmiastowej tymczasowej ochrony.

(3) We wnioskach odnoszących się do wysiedleńców w związku z konfliktem w byłej Jugosławii, przyjętych przez ministrów odpowiedzialnych za imigrację na spotkaniach w Londynie dnia 30 listopada i dnia 1 grudnia 1992 r. oraz w Kopenhadze dnia 1 i 2 czerwca 1993 r., Państwa Członkowskie oraz Wspólnota wyraziły zaniepokojenie i troskę o sytuację wysiedleńców.

(4) Dnia 25 września 1995 r. Rada przyjęła uchwałę w sprawie równowagi wysiłków w związanych z przyjęciem i pobytym wysiedleńców [5], a dnia 4 marca 1996 r. przyjęła decyzję nr 96/198/WSiSW w sprawie procedury postępowania w sytuacjach nagłych i nie cierpiących zwłoki w odniesieniu do podziału obowiązków w związku z przyjmowaniem i zezwaniem na pobyt czasowy wysiedleńców [6].

(5) Plan działań Rady i Komisji z dnia 3 grudnia 1998 r. [7] przewiduje szybkie przyjęcie, zgodnie z Traktatem z Amsterdamu, minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony wysiedleńcom z państw trzecich, które nie mogą powrócić do państwa pochodzenia oraz wspieranie równowagi wysiłków Państw Członkowskich związanych z przyjęciem wysiedleńców wraz z jego następstwami..

(6) Dnia 27 maja 1999 r. Rada przyjęła wnioski sformułowane w odniesieniu do wysiedleńców z Kosowa. Zawierają one wezwanie skierowane do Komisji oraz Państw Członkowskich do wyciągnięcia właściwych wniosków z działań będących odpowiedzią na kryzys w Kosowie w celu ustanowienia odpowiednich środków zgodnie z Traktatem.

(7) Rada Europejska na specjalnym spotkaniu w dniach 15 i 16 października 1999 r. w Tampere potwierdziła potrzebę osiągnięcia porozumienia w sprawie tymczasowej ochrony wysiedleńców na zasadzie solidarności między Państwami Członkowskimi.

(8) Konieczne jest zatem ustanowienie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony w przypadkach masowego napływu wysiedleńców oraz wspieranie równowagi wysiłków Państw Członkowskich związanych z przyjęciem wysiedleńców wraz z jego następstwami.

(9) Standardy i środki te są powiązane i zależne od siebie ze względu na skuteczność, spójność i solidarność oraz, w szczególności, konieczność zminimalizowania ryzyka wystąpienia ruchów wtórnych. Z tego względu powinny one zostać wprowadzone w jednym instrumencie prawnym.

(10) Tymczasowa ochrona powinna być zgodna z międzynarodowymi zobowiązaniami Państw Członkowskich w odniesieniu do uchodźców. W szczególności nie może ona przesądzać uznania statusu uchodźcy w zastosowaniu Konwencji Genewskiej z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców, zmienionej Protokołem Nowojorskim z dnia 31 stycznia 1967 r., które zostały ratyfikowane przez wszystkie Państwa Członkowskie.

(11) Mandat Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców dotyczący uchodźców i innych osób potrzebujących ochrony międzynarodowej powinien być respektowany; należy wprowadzić w życie deklarację nr 17, załączoną do Aktu Końcowego Traktatu z Amsterdamu, w sprawie art. 63 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, przewidującego ustanowienie i prowadzenie konsultacji z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców oraz innymi właściwymi organizacjami międzynarodowymi w sprawach dotyczących polityki azylowej.

(12) Pojęcie minimalnych standardów zakłada, że Państwa Członkowskie mogą wprowadzić i utrzymać bardziej korzystne przepisy dla osób korzystających z tymczasowej ochrony w przypadku wystąpienia masowego napływu wysiedleńców.

(13) Biorąc pod uwagę wyjątkowy charakter przepisów ustanowionych w niniejszej dyrektywie, których celem jest określone postępowanie w przypadku wystąpienia masowego napływu wysiedleńców z państw trzecich, którzy nie mają możliwości powrotu do państwa pochodzenia, proponowana ochrona powinna być ograniczona czasowo.

(14) Istnienie masowego napływu wysiedleńców powinno być ustalane decyzją Rady, która powinna wiązać wszystkie Państwa Członkowskie w odniesieniu do tych wysiedleńców, do których ma zastosowanie decyzja Rady. Ustalone powinny być także warunki wygaśnięcia decyzji Rady.

(15) Należy ustalić obowiązki Państw Członkowskich w zakresie przyjmowania i pobytu wysiedleńców korzystających z tymczasowej ochrony w przypadku masowego napływu wysiedleńców. Obowiązki te powinny być jasno określone oraz zapewniać zainteresowanym właściwy poziom bezpieczeństwa.

(16) W zakresie właściwego traktowania osób korzystających z tymczasowej ochrony na podstawie niniejszej dyrektywy, Państwa Członkowskie zobowiązane są do przestrzegania porozumień międzynarodowych, których są stroną i które zakazują dyskryminacji.

(17) Państwa Członkowskie powinny, w porozumieniu z Komisją, zapewnić odpowiednie środki, aby przetwarzanie danych osobowych odbywało się z zachowaniem standardów ochrony danych osobowych określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 95/46/WE z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych [8].

(18) Należy ustanowić zasady dotyczące dostępu do procedur udzielania azylu w kontekście tymczasowej ochrony w przypadku masowego napływu wysiedleńców, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Państw Członkowskich oraz z Traktatem.

(19) Powinny zostać ustanowione przepisy dotyczące zasad i środków regulujących tryb powrotu do państwa pochodzenia, a także środków, które Państwa Członkowskie podejmą w stosunku do osób, w przypadku których upłynął okres tymczasowej ochrony.

(20) Powinny zostać ustanowione przepisy wprowadzające mechanizm solidarności, którego celem jest osiągnięcie równowagi wysiłków Państw Członkowskich związanych z przyjęciem wysiedleńców wraz z jego następstwami w przypadku wystąpienia masowego napływu wysiedleńców. Mechanizm taki powinien uwzględniać dwa składniki. Pierwszy to kwestie finansowe, drugi — kwestie związane z rzeczywistym przyjmowaniem wysiedleńców w poszczególnych Państwach Członkowskich.

(21) Wprowadzeniu tymczasowej ochrony powinna towarzyszyć współpraca administracyjna między Państwami Członkowskimi, w powiązaniu z Komisją.

(22) Konieczne jest ustalenie kryteriów wykluczających niektóre osoby z kręgu osób objętych tymczasową ochroną w przypadku wystąpienia masowego napływu wysiedleńców.

(23) Ponieważ cele proponowanych działań, to znaczy ustanowienie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony w przypadku wystąpienia masowego napływu wysiedleńców oraz środków podejmowanych w celu wspierania równowagi wysiłków Państw Członkowskich związanych z przyjęciem wysiedleńców wraz z jego następstwami, nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki proponowanych działań możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może podjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości, określona w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów

(24) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Zjednoczone Królestwo przekazało w liście z dnia 27 września 2000 r. informację o zamiarze wzięcia udziału w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy.

(25) Na mocy art. 1 tego Protokołu Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy. W związku z tym i bez uszczerbku dla przepisów art. 4 tego Protokołu, przepisy niniejszej dyrektywy nie mają zastosowania do Irlandii.

(26) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego instrumentu i dlatego nie podlega zobowiązaniom wynikającym ze stosowania instrumentu, ani nie jest objęta jego zastosowaniem,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Celem niniejszej dyrektywy jest uchwalenie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony w przypadku masowego napływu wysiedleńców z państw trzecich, które nie mogą powrócić do państwa pochodzenia oraz wspieranie równowagi wysiłków Państw Członkowskich związanych z przyjęciem wysiedleńców i jego następstwami.

Artykuł 2

Do celów niniejszej dyrektywy:

- a) "tymczasowa ochrona" oznacza szczególnego rodzaju procedurę, celem zapewnienia, w przypadku zagrożenia wystąpienia bądź rzeczywistego wystąpienia masowego napływu wysiedleńców z państw trzecich, którzy nie mogą powrócić do państwa pochodzenia, a których celem jest przyznanie natychmiastowej tymczasowej ochrony takim osobom, w szczególności, gdy uzasadnione jest przypuszczenie, że system udzielania azylu nie będzie w stanie udźwignąć ciężaru takiego napływu bez negatywnych skutków dla działania tego systemu, ze szkodą dla zainteresowanych i innych osób poszukujących ochrony;
- b) "Konwencja Genewska" oznacza Konwencję z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącą statusu uchodźców, zmienioną Protokołem Nowojorskim z dnia 31 stycznia 1967 r.;
- c) "wysiedleńcy" oznaczają obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców, którzy zostali zmuszeni do opuszczenia swojego państwa lub regionu pochodzenia lub też zostali ewakuowani, w szczególności w odpowiedzi na apel organizacji międzynarodowych, i nie są w stanie bezpiecznie i na stałe powrócić ze względu na sytuację istniejącą w ich państwie, oraz którzy mogą być objęci zakresem art. 1A Konwencji Genewskiej lub innego instrumentu międzynarodowego lub krajowego przyznającego międzynarodową ochronę, w szczególności:
 - i) osoby, które uciekły z obszarów objętych konfliktem zbrojnym lub na których dochodzi stale do aktów przemocy;
 - ii) osoby zagrożone lub będące ofiarami systematycznych i uogólnionych naruszeń praw człowieka;
- d) "masowy napływ" oznacza przybycie na terytorium Wspólnoty znacznej liczby wysiedleńców pochodzących z określonego kraju lub obszaru geograficznego, bez względu na to, czy ich przybycie na terytorium Wspólnoty ma charakter spontaniczny, czy też jest wynikiem działań pomocowych, na przykład programu ewakuacji;
- e) "uchodźcy" oznaczają obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców w rozumieniu art. 1A Konwencji Genewskiej;
- f) "osoby nieletnie pozbawione opieki" oznaczają obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców w wieku poniżej 18 lat, którzy przybywają na terytorium Państw Członkowskich bez towarzystwa osób dorosłych, odpowiedzialnych za nie w sensie prawnym lub zwyczajowo, i pozostają na tym terytorium, dopóki nie są objęci opieką takich osób, lub też osoby nieletnie, które zostają pozostawione bez opieki po przybyciu na terytorium Państw Członkowskich;
- g) "dokument pobytowy" oznacza każde pozwolenie lub zezwolenie wydane przez władze Państwa Członkowskiego w formie przewidzianej przez ustawodawstwo tego Państwa Członkowskiego, na podstawie którego obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec może zamieszkiwać na jego terytorium;
- h) "członek rodziny rozdzielonej" oznacza obywatela państwa trzeciego, który korzysta z tymczasowej ochrony w Państwie Członkowskim, zgodnie z decyzją wydaną na podstawie art. 5 i który chce, aby przyłączyli się do niego członkowie jego rodziny.

Artykuł 3

1. Tymczasowa ochrona nie przesądza możliwości przyznania statusu uchodźcy w rozumieniu Konwencji Genewskiej.
2. Państwa Członkowskie udzielają tymczasowej ochrony z zachowaniem należytego poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz z uwzględnieniem zobowiązań dotyczących non-refoulement.
3. Ustanowienie, wprowadzenie i zawieszenie tymczasowej ochrony jest przedmiotem regularnych konsultacji z Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) oraz z innymi właściwymi organizacjami międzynarodowymi.
4. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do osób, które zostały objęte programami tymczasowej ochrony przed jej wejściem w życie.
5. Niniejsza dyrektywa nie ma wpływu na prawa poszczególnych Państw Członkowskich do przyjęcia lub utrzymania bardziej korzystnych warunków dla osób objętych tymczasową ochroną.

ROZDZIAŁ II

Czas trwania i wprowadzenie tymczasowej ochrony

Artykuł 4

1. Bez uszczerbku dla art. 6 czas trwania tymczasowej ochrony wynosi jeden rok. Jeżeli nie zostanie ona zakończona zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. b), może on być przedłużony automatycznie o kolejne sześć okresów jednomiesięcznych przez czas nie dłuższy niż jeden rok.

2. W przypadku gdy nie ustały przyczyny, dla których tymczasowa ochrona została wprowadzona, Rada, na wniosek Komisji uwzględniający wszelkie propozycje Państw Członkowskich przedłożenia wniosku Radzie, może zdecydować stanowiąc kwalifikowaną większością o przedłużeniu czasu trwania tymczasowej ochrony do jednego roku.

Artykuł 5

1. Istnienie sytuacji masowego napływu wysiedleńców jest ustalane decyzją Rady, podjętą kwalifikowaną większością na wniosek Komisji, uwzględniający wszelkie propozycje Państw Członkowskich przedłożenia wniosku Radzie.

2. Wniosek Komisji zawiera przynajmniej:

- a) opis konkretnej grupy osób, do których tymczasowa ochrona się będzie stosowana;
- b) datę, od której tymczasowa ochrona stanie się skuteczna;
- c) szacunkową ocenę skali migracji wysiedleńców.

3. Decyzja Rady skutkuje wprowadzeniem tymczasowej ochrony wysiedleńców, do których się ona odnosi, we wszystkich Państwach Członkowskich, zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy. Decyzja zawiera przynajmniej:

- a) opis konkretnej grupy osób, do której stosuje się tymczasową ochronę;
- b) datę, od której tymczasowa ochrona stanie się skuteczna;
- c) informacje otrzymane od Państw Członkowskich w sprawie ich zdolności przyjęcia wysiedleńców;
- d) informacje od Komisji, UNHCR oraz innych właściwych organizacji międzynarodowych.

4. Decyzja Rady opiera się na:

- a) zbadaniu sytuacji i ocenie skali migracji wysiedleńców;
- b) ocenie celowości ustanowienia tymczasowej ochrony, uwzględniając możliwości pomocy przewidzianej w nagłych wypadkach oraz działań na danym terenie, a także oceny zawodności takich działań;
- c) informacjach otrzymanych od Państw Członkowskich, Komisji, UNHCR oraz innych właściwych organizacji międzynarodowych.

5. Parlament Europejski jest informowany o decyzji Rady.

Artykuł 6

1. Tymczasowa ochrona kończy się:

- a) kiedy upłynie maksymalny okres trwania tymczasowej ochrony; lub
- b) w dowolnym czasie, na skutek decyzji Rady przyjętej przez kwalifikowaną większość na wniosek Komisji, uwzględniający wszelkie propozycje Państw Członkowskich przedłożenia wniosku Radzie.

2. Decyzja Rady opiera się na ustaleniu faktu, czy sytuacja w państwie pochodzenia pozwala na bezpieczny i trwały powrót osób objętych tymczasową ochroną z zachowaniem należytego poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz z uwzględnieniem zobowiązań Państw Członkowskich dotyczących non-refoulement. Parlament Europejski jest informowany o decyzji Rady.

Artykuł 7

1. Państwa Członkowskie mogą rozszerzyć tymczasową ochronę przewidzianą w niniejszej dyrektywie na dodatkowe kategorie wysiedleńców poza tymi, do których stosuje się decyzję Rady przewidzianą w art. 5, w przypadku gdy stają się one wysiedleńcami z tych samych powodów i z tego samego państwa bądź regionu pochodzenia. Państwa te niezwłocznie powiadamiają o tym fakcie Radę i Komisję.

2. Przepisy art. 24, 25 oraz 26 nie mają zastosowania do wykorzystania możliwości określonej w ust. 1, z wyjątkiem pomocy strukturalnej włączonej do Europejskiego Funduszu Uchodźców, ustanowionej decyzją 2000/596/WE [9], na warunkach określonych w tej decyzji.

ROZDZIAŁ III

Zobowiązania Państw Członkowskich w stosunku do osób korzystających z tymczasowej ochrony

Artykuł 8

1. Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne w celu zapewnienia osobom korzystającym z tymczasowej ochrony dokumentów pobytowych obejmujących cały okres trwania tymczasowej ochrony. W tym celu zostają przygotowane odpowiednie dokumenty lub inne równoważne dowody.

2. Niezależnie od okresu ważności dokumentów pobytowych określonych w ust. 1, sposób traktowania osób korzystających z tymczasowej ochrony przez Państwa Członkowskie nie może być mniej korzystny niż to zostało

określone w art. 9-16.

3. Państwa Członkowskie zapewniają, gdzie konieczne, aby wszystkie osoby, które mają zostać przyjęte na ich terytorium w celach tymczasowej ochrony, mogły uzyskać niezbędne wizy, łącznie z wizami tranzytowymi. Wszelkie formalności z tym związane muszą zostać ograniczone do minimum ze względu na pilność sytuacji. Wizy powinny być wolne od opłat lub ich koszt powinien być ograniczony do minimum.

Artykuł 9

Państwa Członkowskie zapewnią, że osoby korzystające z tymczasowej ochrony posiadają dokumenty sporządzone w języku, który mogą zrozumieć i które w sposób jasny określają istotne dla nich przepisy odnoszące się do tymczasowej ochrony.

Artykuł 10

W celu zapewnienia skutecznego zastosowania decyzji Rady, określonej w art. 5, Państwa Członkowskie prowadzą rejestr danych osobowych osób korzystających z tymczasowej ochrony na terytorium tych państw, określony w załączniku II lit. a).

Artykuł 11

Każde Państwo Członkowskie zawraca osobę korzystającą z tymczasowej ochrony na jego terytorium, jeżeli taka osoba pozostaje lub stara się dostać bez zezwolenia na terytorium innego Państwa Członkowskiego w okresie ustalonym w decyzji Rady określonej w art. 5. Państwa Członkowskie mogą na podstawie umowy dwustronnej zdecydować, że niniejszy artykuł nie ma zastosowania.

Artykuł 12

Państwa Członkowskie udzielają, na okres nieprzekraczający okresu tymczasowej ochrony, zezwolenia osobom korzystającym z tymczasowej ochrony na podejmowanie działalności na własny rachunek lub pracy najemnej, z uwzględnieniem zasad obowiązujących w zawodach, jak również na korzystanie z możliwości edukacyjnych dla osób dorosłych, kształcenie zawodowe i praktyczne zdobywanie umiejętności zawodowych. Ze względu na określoną politykę na rynku pracy, Państwa Członkowskie mogą w tym względzie dawać pierwszeństwo obywatelom Unii Europejskiej oraz obywatelom państw związanych Porozumieniem o Europejskim Obszarze Gospodarczym, a także legalnie przebywającym obywatelom państw trzecich otrzymującym zasiłki dla bezrobotnych. Stosuje się ogólne prawa obowiązujące w Państwach Członkowskich w odniesieniu do wynagrodzenia, dostępu do systemu zabezpieczenia społecznego dla pracowników najemnych i prowadzących działalność na własny rachunek oraz innych warunków pracy i zatrudnienia.

Artykuł 13

1. Państwa Członkowskie zapewnią osobom korzystającym z tymczasowej ochrony dostęp do odpowiedniego zakwaterowania oraz, gdzie konieczne, niezbędne środki do uzyskania zakwaterowania.

2. Państwa Członkowskie ustanawiają przepisy, mające na celu zapewnienie osobom korzystającym z tymczasowej ochrony niezbędnej pomocy w zakresie pomocy społecznej i uzyskania środków do życia, jeżeli nie posiadają one wystarczających środków, jak również w zakresie opieki medycznej. Bez uszczerbku dla ust. 4 niezbędna pomoc w zakresie opieki medycznej obejmuje przynajmniej opiekę w nagłych wypadkach oraz podstawowe leczenie chorób.

3. W przypadku gdy osoby korzystające z tymczasowej ochrony są pracownikami najemnymi lub prowadzą działalność na własny rachunek, należy wziąć tę okoliczność pod uwagę przy ustalaniu proponowanego poziomu pomocy, z uwzględnieniem ich możliwości zaspokajania własnych potrzeb.

4. Państwa Członkowskie udzielają niezbędnej pomocy medycznej i innej osobom korzystającym z tymczasowej ochrony, które wymagają szczególnej pomocy, takim jak osoby małoletnie pozbawione opieki, osoby torturowane, ofiary gwałtu lub innych form przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej.

Artykuł 14

1. Państwa Członkowskie zapewniają osobom w wieku poniżej 18 lat korzystającym z tymczasowej ochrony dostęp do edukacji na takich samych warunkach, jakie mają obywatele przyjmującego Państwa Członkowskiego. Państwa Członkowskie mogą ograniczyć to prawo do korzystania z instytucji należących do państwowego systemu edukacyjnego.

2. Państwa Członkowskie mogą udzielać zezwolenia osobom dorosłym korzystającym z tymczasowej ochrony na korzystanie z powszechnego systemu edukacji.

Artykuł 15

1. Do celów niniejszego artykułu, w przypadku gdy rodziny istniejące wcześniej w państwie pochodzenia zostały rozdzielone w związku z okolicznościami towarzyszącymi masowemu napływowi wysiedleńców, następujące osoby są uważane za członków rodziny:

a) małżonek członka rodziny rozdzielonej lub też jego niepoślubiony partner z trwałego związku w przypadku gdy według prawa lub praktyki w rozważanym Państwie Członkowskim odnoszących się do obcokrajowców związku pozamałżeńskie traktowane są w sposób porównywalny do związków małżeńskich; nieletnie dzieci członka rodziny rozdzielonej lub jego małżonka bez różnicy, czy urodziły się w związku małżeńskim, poza związkiem, czy są przysposobione;

b) inni bliscy krewni, którzy mieszkali razem jako jedna rodzina w czasie, kiedy nastąpiły wydarzenia prowadzące do masowego napływu i którzy byli całkowicie lub częściowo zależne od członka rodziny rozdzielonej w tym czasie.

2. W przypadku gdy poszczególni członkowie tej samej rodziny korzystają z tymczasowej ochrony w różnych Państwach Członkowskich, Państwa Członkowskie doprowadzają do połączenia takich rodzin, które spełniają warunki określone w ust. 1 lit. a), z uwzględnieniem życzeń samych rodzin w tym względzie. Państwa Członkowskie mogą doprowadzić do połączenia rodzin, które spełniają warunki określone w ust. 1 lit. b), uwzględniając w każdym indywidualnym przypadku trudności, jakie te rodziny mogłyby napotkać, gdyby nie zostały połączone.

3. W przypadku gdy członek rodziny rozdzielonej korzysta z tymczasowej ochrony i w jednym Państwie Członkowskim, a jeden bądź więcej członków jego rodziny nie znajduje się jeszcze w żadnym Państwie Członkowskim, to Państwo Członkowskie, na terenie którego członek rodziny rozdzielonej korzysta z tymczasowej ochrony, doprowadza do połączenia członków rodziny, którzy wymagają ochrony, z członkiem rodziny rozdzielonej w przypadku gdy członkowie rodziny spełniają kryteria określone w ust. 1 lit. a). Państwa Członkowskie mogą doprowadzić do połączenia członków rodziny, którzy wymagają ochrony, z członkiem rodziny rozdzielonej w przypadku gdy członkowie rodziny spełniają kryteria określone w ust. 1 lit. b), uwzględniając w każdym indywidualnym przypadku trudności, jakie te rodziny mogłyby napotkać, gdyby nie zostały połączone.

4. Stosując niniejszy artykuł, Państwa Członkowskie biorą pod uwagę interes dzieci.

5. Zainteresowane Państwa Członkowskie, uwzględniając art. 25 i 26, podejmują decyzję, w którym Państwie Członkowskim zostanie połączona rodzina.

6. Członkom połączonej rodziny przyznaje się dokumenty pobytowe w ramach tymczasowej ochrony. W tym celu wydaje się odpowiednie dokumenty lub inne równoważne dowody. Przeniesienie członków rodziny do innego Państwa Członkowskiego w celach łączenia rodzin na podstawie ust. 2, skutkuje wycofaniem dokumentu pobytowego oraz wygaśnięciem, w stosunku do danych osób, zobowiązań Państwa Członkowskiego które jest opuszczane, odnoszących się do tymczasowej ochrony.

7. Wykonanie przepisów niniejszego artykułu może wymagać współpracy z właściwymi organizacjami międzynarodowymi.

8. Każde Państwo Członkowskie na wniosek innego Państwa Członkowskiego dostarcza informacji, jak określono w załączniku II, niezbędnych do prowadzenia działań na podstawie niniejszego artykułu,, dotyczących osób korzystających z tymczasowej ochrony.

Artykuł 16

1. Państwa Członkowskie podejmują tak szybko, jak to możliwe, środki w celu zapewnienia niezbędnej ochrony małoletnich pozbawionych opieki korzystających z tymczasowej ochrony ze strony kuratora lub, w miarę potrzeby, ze strony przedstawiciela organizacji, która zajmuje się opieką i ochroną małoletnich, lub ze strony innych właściwych przedstawicieli.

2. W okresie trwania tymczasowej ochrony, Państwa Członkowskie zapewniają pozostawanie osób małoletnie pozbawionych opieki:

a) z dorosłymi krewnymi;

b) w rodzinie zastępczej;

c) w ośrodkach przyjęć specjalnie przystosowanych do przyjmowania małoletnich lub w innych miejscach, które są odpowiednie dla nieletnich;

d) pod opieką osoby, która zajmowała się dzieckiem w czasie ucieczki.

Państwa Członkowskie podejmują niezbędne czynności, aby umożliwić pozostawanie w takich miejscach. Państwa Członkowskie ustanawiają porozumienia zainteresowanej osoby bądź osób dorosłych. Opinia dziecka zostaje wzięta pod uwagę z uwzględnieniem jego wieku i dojrzałości.

ROZDZIAŁ IV

Dostęp do procedur udzielania azylu w kontekście tymczasowej ochrony

Artykuł 17

1. Osoby korzystające z tymczasowej ochrony muszą mieć zapewnioną możliwość złożenia wniosku o udzielenie azylu w dowolnym czasie.

2. Rozpatrywanie wniosku o azyl, które nie zostało zakończone przed wygaśnięciem okresu tymczasowej ochrony, zostaje ukończony po upływie tego okresu.

Artykuł 18

Stosuje się kryteria i mechanizmy decydujące o tym, na które Państwo Członkowskie jest właściwe dla rozpatrzenia wniosku o udzielenie azylu. W szczególności Państwem Członkowskim właściwym dla rozpatrzenia wniosku o azyl przedłożonego przez osobę korzystającą z tymczasowej ochrony na mocy niniejszej dyrektywy jest to Państwo Członkowskie, które wyraziło zgodę na przyjęcie osoby na swoje terytorium.

Artykuł 19

1. Państwa Członkowskie mogą postanowić, że nie można równocześnie korzystać z tymczasowej ochrony oraz statusu osoby ubiegającej się o azyl, kiedy wniosek o azyl jest w trakcie rozpatrywania.

2. W przypadku gdy po rozpatrzeniu wniosku o azyl osobie kwalifikującej się lub korzystającej z tymczasowej ochrony nie zostanie przyznany status uchodźcy lub inny rodzaj ochrony, Państwa Członkowskie, bez uszczerbku dla art. 28, umożliwiają takiej osobie rozpoczęcie lub kontynuację korzystania z tymczasowej ochrony przez okres do końca trwania tymczasowej ochrony.

ROZDZIAŁ V

Powrót oraz środki po zakończeniu trwania tymczasowej ochrony

Artykuł 20

Po zakończeniu trwania tymczasowej ochrony stosuje się ogólne prawa dotyczące ochrony i cudzoziemców w Państwach Członkowskich, bez uszczerbku dla art. 21, 22 i 23.

Artykuł 21

1. Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne w celu umożliwienia dobrowolnego powrotu osobom korzystającym z tymczasowej ochrony oraz osobom, w odniesieniu do których tymczasowa ochrona została zakończona. Państwa Członkowskie zapewniają, że przepisy dotyczące dobrowolnego powrotu osób korzystających z tymczasowej ochrony ułatwiają powrót takim osobom, z poszanowaniem godności ludzkiej.

Państwa Członkowskie zapewniają, że decyzja tych osób dotycząca powrotu jest podejmowana przy pełnej znajomości stanu faktycznego. Państwa Członkowskie mogą umożliwić wyjazdy badawcze.

2. Przez okres trwania tymczasowej ochrony Państwa Członkowskie rozpatrują przychylnie, z uwzględnieniem warunków występujących w państwie pochodzenia, wnioski o powtórne przyjęcie w przyjmującym Państwie Członkowskim, pochodzące od osób, które korzystały z tymczasowej ochrony i skorzystały z prawa dobrowolnego powrotu.

3. Na zakończenie okresu tymczasowej ochrony, Państwa Członkowskie mogą zadecydować, że zobowiązania ustanowione w rozdziale III będą przedłużone indywidualnie w odniesieniu do osób, które zostały objęte tymczasową ochroną i które korzystają z prawa do dobrowolnego powrotu. Przedłużenie takie obowiązuje do dnia powrotu.

Artykuł 22

1. Państwa Członkowskie podejmują środki niezbędne w celu zapewnienia, że wymuszony powrót osób, dla których okres tymczasowej ochrony upłynął i które nie kwalifikują się do przyjęcia, odbywa się z właściwym poszanowaniem godności ludzkiej.

2. W przypadkach wymuszonego powrotu, Państwa Członkowskie rozważają wszelkie względy humanitarne, które mogą uniemożliwić lub uczynić nieuzasadnionym powrót w szczególnych przypadkach.

Artykuł 23

1. Państwa Członkowskie podejmują niezbędne środki dotyczące warunków pobytu osób korzystających z tymczasowej ochrony, które nie mogą ze względu na stan zdrowia podjąć podróży; w przypadku gdy, na przykład, osoby takie mogłyby ponieść poważne negatywne skutki przerwania leczenia. Osoby takie nie mogą być wydalone, dopóki taka sytuacja ma miejsce.

2. Państwa Członkowskie mogą wyrazić zgodę na to, aby rodziny, w których są małoletnie dzieci i uczęszczają one do szkoły w Państwie Członkowskim, mogły korzystać z pobytu do czasu pozwalającego dzieciom zakończyć aktualny okres nauki szkolnej.

ROZDZIAŁ VI

Solidarność

Artykuł 24

Środki przewidziane w niniejszej dyrektywie korzystają ze środków Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców, ustanowionej decyzją 2000/596/WE, zgodnie z warunkami ustawionymi w tej decyzji.

Artykuł 25

1. Państwa Członkowskie przyjmują osoby kwalifikujące się do tymczasowej ochrony w duchu solidarności Wspólnoty. Określają one — podając konkretne dane liczbowe lub wielkości przybliżone — swoją zdolność w zakresie przyjmowania takich osób. Informacje takie są określone w decyzji Rady określonej w art. 5. Po przyjęciu wspomnianej decyzji Państwa Członkowskie mogą określić swoje dodatkowe zdolności w tym względzie, zawiadamiając o tym Radę i Komisję. Informacja ta jest przekazywana niezwłocznie UNHCR.

2. Zainteresowane Państwa Członkowskie, działając w porozumieniu z właściwymi organizacjami międzynarodowymi, zapewniają, aby kwalifikujące się osoby wymienione w decyzji Rady określonej w art. 5, które jeszcze nie przybyły na terytorium Wspólnoty, wyraziły wolę przyjazdu i pozostania na ich terytorium.

3. Jeśli liczba osób kwalifikujących się do tymczasowej ochrony w następstwie nagłego masowego napływu przekracza możliwości przyjęcia określone w ust. 1, Rada bada sytuację jako sprawę niecierpiącą zwłoki i

podejmuje właściwe środki, łącznie z zaleceniem dodatkowego wsparcia dla dotkniętych Państw Członkowskich.

Artykuł 26

1. Przez okres trwania tymczasowej ochrony Państwa Członkowskie współpracują ze sobą w odniesieniu do przeniesienia miejsca pobytu osób korzystających z tymczasowej ochrony z jednego Państwa Członkowskiego do innego, z zastrzeżeniem zgody osoby zainteresowanej na takie przeniesienie.
2. Państwa Członkowskie przekazują wnioski dotyczące przeniesienia innym Państwom Członkowskim oraz powiadamiają Komisję i UNHCR. Zainteresowane Państwa Członkowskie informują Państwo Członkowskie występujące z wnioskiem o swoich zdolnościach do przyjęcia osób przenoszonych się.
3. Każde Państwo Członkowskie przedstawia, na wniosek innego Państwa Członkowskiego, informacje określone w załączniku II, dotyczące osoby korzystającej z tymczasowej ochrony, które są niezbędne dla podjęcia działań określonych w niniejszym artykule.
4. W przypadku przeniesienia z jednego Państwa Członkowskiego do innego ważność dokumentu pobytowego w Państwie Członkowskim, które osoba opuszcza wygasa, a zobowiązania tego Państwa Członkowskiego w stosunku do danej osoby, odnoszące się do tymczasowej ochrony, wygasają. Nowe przyjmujące Państwo Członkowskie przejmuje obowiązki wynikające z objęcia danej osoby tymczasową ochroną.
5. Państwa Członkowskie, dla przeniesienia osób korzystających z tymczasowej ochrony między Państwami Członkowskimi korzystają z wzoru przepustki określonego w załączniku I.

ROZDZIAŁ VII

Współpraca administracyjna

Artykuł 27

1. Do celów współpracy administracyjnej wymaganej dla wprowadzenia tymczasowej ochrony, Państwa Członkowskie ustanawiają krajowy punkt kontaktowy, którego adres przekazują pozostałym Państwom Członkowskim oraz Komisji. W powiązaniu z Komisją Państwa Członkowskie podejmują właściwe środki w celu ustanowienie bezpośredniej współpracy i wymiany informacji między właściwymi władzami.
2. Państwa Członkowskie przekazują regularnie i tak szybko, jak to możliwe dane dotyczące liczby osób korzystających z tymczasowej ochrony oraz pełne informacje w sprawie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dotyczących wprowadzania tymczasowej ochrony.

ROZDZIAŁ VIII

Przepisy szczególne

Artykuł 28

1. Państwa Członkowskie mogą wyłączyć osobę z tymczasowej ochrony, jeżeli:
 - a) istnieją poważne przesłanki świadczące o tym, że:
 - i) dana osoba popełniła zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości, zgodnie z definicjami podanymi w międzynarodowych aktach prawnych przyjętych w odniesieniu do tych zbrodni;
 - ii) dana osoba popełniła poważne przestępstwo niemające charakteru politycznego poza terytorium Państwa Członkowskiego, na które została przyjęta, przed jej przyjęciem do tego Państwa Członkowskiego jako osoba korzystająca z tymczasowej ochrony. Dotkliwość możliwego prześladowania będzie wzięta pod uwagę przy rozpatrywaniu charakteru przestępstwa, o które dana osoba jest podejrzewana. Przestępstwa charakteryzujące się szczególnym okrucieństwem, nawet, jeżeli można założyć, że zostały popełnione z pobudek politycznych, mogą zostać zakwalifikowane jako poważne przestępstwa niemające charakteru politycznego. Odnosi się to zarówno do samych zbrodniarzy, jak i podżegaczy;
 - iii) dana osoba jest winna popełnienia czynów, które są sprzeczne z zasadami i celami Narodów Zjednoczonych;
 - b) istnieją poważne przesłanki dla uznania danej osoby za osobę zagrażającą bezpieczeństwu przyjmującego Państwa Członkowskiego lub, po zapadnięciu prawomocnego orzeczenia skazującego za popełnienie szczególnie poważnego przestępstwa, za osobę stanowiącą zagrożenie dla społeczeństwa przyjmującego Państwa Członkowskiego.
2. Powody wyłączenia określone w ust. 1, opierają się wyłącznie na zachowaniu rozważanej osoby. Decyzja dotycząca wyłączenia oraz odpowiednie środki oparte są na zasadzie proporcjonalności.

ROZDZIAŁ IX

Przepisy końcowe

Artykuł 29

Osoby, które zostały wyłączone przez Państwo Członkowskie z możliwości korzystania z tymczasowej ochrony lub łączenia rodzin są uprawnione do wystąpienia na drogę prawną w danym Państwie Członkowskim.

Artykuł 30

Państwa Członkowskie ustanawiają zasady stosowania sankcji obowiązujących wobec naruszeń przepisów krajowych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne działania dla zapewnienia ich stosowania. Sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne do naruszenia prawa i mieć wartość odstrasżającą.

Artykuł 31

1. Nie później niż dwa lata po dacie określonej w art. 32, Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszej dyrektywy w Państwach Członkowskich oraz przedstawia propozycje zmian, które uzna za niezbędne. Państwa Członkowskie przekazują Komisji wszystkie informacje, jakie są właściwe dla sporządzenia takiego sprawozdania.

2. Po przedstawieniu sprawozdania, określonego w ust. 1, Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszej dyrektywy w Państwach Członkowskich przynajmniej co pięć lat.

Artykuł 32

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2002 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy oraz niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

2. Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez Państwa Członkowskie

Artykuł 33

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie w dniu jej opublikowania w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich.

Artykuł 34

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.

Sporządzono w Brukseli, dnia 20 lipca 2001 r.

W imieniu Rady

J. Vande Lanotte

Przewodniczący

[1] Dz.U. C 311 E z 31.10.2000, str. 251.

[2] Opinia wydana dnia 13 maja 2001 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

[3] Dz.U. C 155 z 29.5.2001, str. 21.

[4] Opinia wydana dnia 13 czerwca 2001 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

[5] Dz.U. C 262 z 7.10.1995, str. 1.

[6] Dz.U. L 63 z 13.3.1996, str. 10.

[7] Dz.U. C 19 z 20.1.1999, str. 1.

[8] Dz.U. 281 z 23.11.1995, str. 31.

[9] Dz.U. L 252 z 6.10.2000, str. 12.

ZAŁĄCZNIK I

+++++ TIFF +++++

ZAŁĄCZNIK II

Informacje określone w art. 10, 15 oraz 26 niniejszej dyrektywy obejmują, w wymaganym zakresie, następujące dokumenty i dane:

- a) dane osobowe zainteresowanej osoby (imię i nazwisko, obywatelstwo, data i miejsce urodzenia, stan cywilny, dane dotyczące pokrewieństwa);
- b) dokumenty stwierdzające tożsamość osoby zainteresowanej bądź dokumenty podróży;
- c) dokumenty potwierdzające związki rodzinne (akt ślubu, akt urodzenia, dokumenty przysposobienia);
- d) inne informacje niezbędne dla ustalenia tożsamości osoby bądź związków rodzinnych;
- e) dokumenty pobytowe, wize, decyzje odmowne w sprawie wydania dokumentu pobytowego, wydane przez Państwa Członkowskie zainteresowanym osobom oraz dokumenty, na podstawie których takie decyzje wydano;

f) dokument pobytowy i rozpatrywane wnioski o wizy wniesione przez zainteresowane osoby, wraz z określeniem stadium postępowania.

Państwo Członkowskie przekazujące dokumenty informuje Państwo Członkowskiego, do którego dokumenty są przekazywane, o wszelkich wniesionych zmianach do dokumentów.
